

[Bjørn Elmquist]

kan få gennemført nogle af disse ting, vil EF stå for netop det slagkraftige samarbejde, som vi har brug for i det ny Europa, som tegner sig. Og et sådant EF vil givetvis have en kolossal tiltrækningskraft både på de nuværende EFTA-lande og på adskillige af de østeuropæiske lande.

Jeg vil også gøre et par bemærkninger om en anden europæisk samarbejdsorganisation, som er noget løsere i opbygningen, nemlig Europarådet. Jeg er meget enig i de bemærkninger, som hr. Per Stig Møller kom med tidligere på dagen. Vi har nu ansøgninger fra 4 østeuropæiske lande, og jeg er sikker på, at efterhånden som de demokratisk valgte, efter frie valg udpegede regeringer sætter sig til rette, vil vi se optagelse af disse lande i Europarådet. Jeg vil ikke være forundret, hvis vi om et års tid vil se en udvidelse af medlemskredsen med disse lande. Det vil være en styrkelse af respekten for menneskerettighederne, der dermed bliver fastslået. Vi vil gennem Domstolens og Menneskerettighedskommissionens pådømmelse af interne udviklinger, interne love i disse lande få denne europæiske kontrol, kan man måske godt kalde det, selv om jeg ikke kan lide ordet kontrol i den sammenhæng, men afprøvning så, af overensstemmelsen mellem de enkelte landes respekt for menneskerettighederne og så de normer, som vi har lagt til grund ved den europæiske menneskerettighedserklæring.

Også på det partipolitiske plan, på det parlamentariske plan, har Europarådet en rolle at spille i nogle år endnu i hvert fald netop derved, at efterhånden som de frie valg er blevet en realitet i de østeuropæiske lande, vil parlamentarikerdelegationerne derfra søge om optagelse i de tværnationale partigrupperinger, man kender til i parlamentarikerforsamlinger, fuldstændig som man kender det fra EF-Parlamentet.

Mange af disse nye folkevalgte østeuropæiske ledere har behov for at gå tættere op og ned ad deres vesteuropæiske kolleger. En ting, der har slået mig ved at rejse i de østeuropæiske lande, er de overtoner, som ord som partiet og partier, politiske partier, har i disse lande. Det er meget forståeligt, for i landene under diktaturerne har man ofte været ude for, at når noget rigtig skulle hamres på plads, så har man sagt: det gør vi af hensyn til Partiet – med stort P. Og derfor er der mange borgere, mange af de nye politikere i disse lande, som viger tilbage for at

bruge betegnelsen »parti« for de bevægelser, de nu er i gang med. Jeg tror, der er megen praktisk viden, organisationserfaring, som man kan trække på, som man kan lære af hos hinanden ad disse kanaler, hvor parlamentarikerforsamlingen så vil byde sig til.

Jeg skal også komme med nogle ord om NATO, nogle bemærkninger om NATO-samarbejdet. Venstre mener, at NATO stadig har en ganske stor rolle at spille som stabiliserende faktor i det Europa, som tegner sig. Sikkerhedspolitikken vil ikke i løbet af de nærmeste år blive et uaktuelt emne. Debattemaer vil tage sig anderledes ud, problemerne vil også tage sig noget anderledes ud, men vi har stadig væk ganske afgørende våbenforhandlinger foran os, både i CFE i Wien og om atomvåbnene i Genève. Derfor vil NATO stadig være en central organisation i mange år, bestemt – som det også blev sagt i ministerredegørelserne – med et stadig mere politisk indhold, et stadig mere politisk præg.

Men NATO vil også være helt nødvendig i forbindelse med, at vi sikrer os et fremtidigt fortsat nordamerikansk engagement i Europa, som det siges.

Det fører mig så over til nogle bemærkninger om samarbejdsorganisationen CSCE, Den Europæiske Sikkerheds- og Samarbejdskonference. Jeg synes, at denne konference hidtil har fremvist gode resultater, både på regeringsplan og på det såkaldte NGO-plan – det vil sige det ikkeregeringsmæssige plan mellem de private organisationer.

Jeg vil komme med et par bemærkninger om de nationale Helsingforskomiteer, som jo er sluttet sammen i Den Internationale Helsingforsføderation i Wien. Vi kan se, hvordan flere af de nye østeuropæiske demokratiske ledere netop er de samme folk, der i de senere år har været aktive i denne sammenhæng, og jeg tror, det har hjulpet dem meget i deres forsøg på at skabe politiske bevægelser som alternativer eller i opposition til regeringen og regeringspartierne i disse kommunistiske diktaturer.

I CSCE opererer man jo med tre samarbejdsområder, såkaldte kurve: der er sikkerhedspolitikken, de tillidsskabende foranstaltninger, der er det økonomiske, hvor Bonn-erklæringen har begravet enhver form for praktiske muligheder for marxismen, og så er der den menneskelige dimension. Den menneskelige dimension vil blive emnet for en mængde aktiviteter her i Kø-